

fundada en 1912

CAMBRA OFICIAL
CONTRACTISTES
OBRES
CATALUNYA

**ANÀLISI DE LA PROBLEMÀTICA DELS PROJECTES I DE L'EXECUCIÓ DE
L'OBRA EN L'ÀMBIT MEDIAMBIENTAL I PROPOSTA DE BONES
PRÀCTIQUES**

Comissió de Medi Ambient, abril 2019

ANÀLISI DE LA PROBLEMÀTICA DELS PROJECTES I DE L'EXECUCIÓ DE L'OBRA EN L'ÀMBIT MEDIAMBIENTAL I PROPOSTA DE BONES PRÀCTIQUES

La Comissió de Medi Ambient de la Cambra Oficial de Contractistes d'Obres de Catalunya ha realitzat una síntesi de les problemàtiques més habituals en l'àmbit del medi ambient que apareixen a l'hora d'executar les obres encarregades. Així mateix, també proposa l'aplicació d'una sèrie de bones pràctiques que, tot resolent la problemàtica detectada, ajudarien a produir un salt qualitatiu en el disseny i la gestió ambiental de les obres.

Hem agrupat la síntesi de les problemàtiques més habituals i la proposta de bones pràctiques per temàtiques:

1. **Qualitat dels estudis ambientals.** Molt sovint hi manquen elements essencials que són a la normativa o que millorarien la gestió ambiental. Exemples:

- S'han detectat projectes en els quals encara no figura cap partida destinada a la gestió de residus.
- Hi ha exemples de projectes on parts essencials de les obres no estaven previstes en el projecte, per la qual cosa la constructora va haver de completar el projecte i realitzar els tràmits que no s'havien fet; o llacunes en la part mediambiental que s'han d'adaptar amb tres direccions d'obres que sostenien criteris divergents.
- En ocasions s'indica que la càrrega, el transport i el cànon d'abocador dels residus provinents dels enderrocs, excavacions i demolicions no estan incloses en el pressupost de gestió de residus perquè ja està comptabilitzat en el pressupost general de l'obra. Però, revisada la partida pressupostària i la seva justificació de preus, no inclou ni la càrrega, ni el transport, ni el cànon de deposició.
- En altres casos no se separa el cost del transport i el cànon establert per llei per als diversos tipus de residus.
- S'indiquen localitzacions on realitzar abocaments que o no són hàbils o no estan documentats.
- Manca una bona definició en el projecte de les característiques dels sòls en àrees que han acollit en el passat activitats potencialment contaminants (RD 9/2005), i no s'avalua el risc ni s'analitza quantitativament, així com tampoc se'n justifica el destí ni els costos.
- No s'inclou en els annexos mediambientals la implantació de plantes matxucadores per a la reutilització dels residus de construcció i demolició, de manera que s'agiliti el tràmit de la seva instal·lació en l'execució de l'obra.
- Molt sovint les partides pressupostàries no s'ajusten a la realitat, o són una partida alçada, i estan subjecte a la baixa en l'oferta.
- Les estimacions dels inerts reutilitzats o destinats a deposició controlada que apareixen en els estudis de residus no estan habitualment justificades i tenen cert caràcter aleatori.
- La valorització dels residus rarament està documentada i, en molts casos, s'afavoreix el dipòsit, quan no seria necessari o evitar-ho afavoriria el projecte (per

Comissió de Medi Ambient

exemple, per obtenir més punts per al certificat LEED). A més hi ha barreres per valoritzar àrids reciclats.

- Els projectes d'obra civil no admeten tabulacions orientatives, com sí resulta el cas dels residus en edificació. S'aplica a obra civil un model per a l'estimació de residus d'edificació, i això provoca distorsions en els resultats.
- El programa de càlcul de residus de l'ITEC per a realitzar el Pla de Gestió de Residus s'ha de millorar i actualitzar a fi que els estudis de residus s'assemblin més a la realitat i s'evitin diferències de molts milers d'euros, especialment a l'obra civil.

Propostes de bones pràctiques per solucionar les problemàtiques detectades:

- Millorar la qualitat dels projectes, i del control de qualitat per part del promotor, a fi que els projectes disposin de totes les anàlisis i elements necessaris per a una bona gestió ambiental (per exemple, l'ús d'àrids reciclats, la implantació de plantes matxucadores per a la reutilització dels residus de construcció i demolició, etc), i les partides del pressupost reflecteixin adequadament i amb preus actualitzats les previsions dels projecte.
- Retribuir adequadament el projecte i limitar les baixes en la licitació aplicant els tractaments que la Directiva europea i la nova Llei de Contractes del Sector Públic autoritzen per als treballs intel·lectuals, com els serveis d'arquitectura, enginyeria, consultoria o urbanisme (per exemple, establint un preu fix sobre el qual els operadors econòmics competeixin únicament en funció de criteris de qualitat). Així mateix, els projectistes han de disposar del temps necessari per desenvolupar els projectes adequadament.
- Modificar/actualitzar les guies i els models d'estudi i de pla de gestió de residus de construcció i enderroc, així com el programari de suport per adaptar-los millor a l'obra civil. Fa una any i mig, a partir d'un treball de la Comissió de Medi Ambient de la Cambra, amb la participació de la Gestora de Runes, es va realitzar una proposta a l'Agència de Residus, que va mostrar-hi interès. Hi ha un pressupost de l'ITEC per realitzar aquest treball, però manquen recursos. En aquest sentit proposem que aquest estudi es pagui amb els recursos obtinguts del cànon de deposició.
- A la licitació d'obres, excloure de la baixa en les ofertes les partides mediambientals, tal com es fa amb les corresponents a la seguretat i salut.
- Quan hi ha sòls contaminats o potencialment contaminants és necessari que el projecte identifiqui, quantifiqui, o com a mínim tingui considerades en pressupost les diferents tipologies de materials d'excavació i enderroc en funció del grau de contaminació (Tipus I / II / III) i molt especialment, del destí i tipus de gestió a realitzar (deposició / valorització). També és important en aquests casos incloure (o valorar en pressupost) la realització d'una Anàlisi Quantitativa de Riscos que defineixi com actuar durant el procés d'excavació per classificar i destinar els materials excedentaris.
- Adoptar criteris més flexibles, per part de la propietat i la direcció d'obra, a l'hora de tramitar modificacions del projecte quan queden acreditades les divergències entre les previsions dels projectes i la realitat (per exemple, en la tipologia de runes o el seu pes i volum, quan s'assenyalen llocs d'abocament on no es poden realitzar, etc.) o manquen elements importants (per exemple, en casos on no es preveu la

Comissió de Medi Ambient

valorització adequada dels residus, manquen partides separades per al transport de residus o els cànon, no hi consta l'existència de sòls contaminats, etc).

2. **Constitució d'un dipòsit a un gestor autoritzat** en concepte de garantia de la gestió de residus, com a requeriment per a l'obtenció de la llicència municipal de les obres.

- Controvèrsia del RD 210/2018 sobre la modificació del Decret 89/2010 que introdueix la constitució d'un dipòsit en un gestor autoritzat, en comptes d'un ajuntament, com abans de la reforma, en concepte de garantia de la gestió de residus a fi d'obtenir la llicència municipal d'obres. El redactat és insuficient i genera inseguretats jurídiques, per exemple, en el format del dipòsit, l'execució de la garantia, en la concurrència de diversos gestors implicats, etc.
- Els promotors o propietats, en la gran majoria dels casos, segueixen sense assumir la responsabilitat derivades de donar-se d'alta com a productors de residus i de tramitar el dipòsit, la qual cosa implica que siguin les constructores les qui assumeixin aquest rol.
- Hi ha casos en què la propietat sol·licita a les constructores la constitució dels avals corresponents a la gestió de residus, que ascendeixen a centenars de milers d'euros, quan no els correspondria legalment.

Propostes de bones pràctiques per solucionar les problemàtiques detectades:

- La modificació legal del règim de dipòsit per a l'obtenció de la llicència d'obres genera inseguretats jurídiques i pot limitar el lliure comerç per escollir gestor de residus. El model anterior oferia més garanties per al dipositant i era més clar, per la qual cosa s'hauria de derogar la modificació actual.
- El dipòsit (11 € / Tn de residus generats, incloent-hi les terres) l'ha de realitzar el promotor, que és el productor i, per tant, el responsable legal dels residus. Si no és així ha de quedar reflectit el cost d'aquest en el projecte (en l'estudi de gestió).

3. **Altres qüestions que dificulten una bona gestió mediambiental:**

- En alguns casos, la manca de coneixements especialitzats en medi ambient per part de projectistes, promotors i direccions facultatives, constructores o proveïdors dificulta una millor gestió de l'obra.
- La gestió administrativa dels residus és la mateixa amb indiferència del tipus, durada i cost del projecte. Això suposa una gran càrrega burocràtica per a les obres petites.
- És pràctica habitual classificar els residus com runa neta, runa bruta o runa de baixa densitat, tots amb el codi LER 170904, atenent només criteris de pes de residu a l'interior del contenidor i no pel tipus de residu gestionat, amb la qual cosa es desincentiva una correcta gestió ambiental.

Comissió de Medi Ambient

Propostes de bones pràctiques per solucionar les problemàtiques detectades:

- A fi que el disseny i la gestió ambiental de les obres realitzin un salt qualitatiu és necessari que promotors, projectistes, direccions facultatives, constructores i proveïdors realitzin un esforç addicional d'especialització, formació i col·laboració. Aquesta tasca conjunta permetrà aprofundir en l'aplicació de les millors pràctiques mediambientals.
- Establir un model simplificat de gestió mediambiental per a obres petites.
- Realitzar amb cura una correcta classificació, separació i gestió per part dels transportistes o gestors de residus.